

Reforma sectorului forestier,
perspectiva din punctul de
vedere al pietei lemnului

1

- Din nefericire in nici un an dupa Revolutie, volumul aprobat pentru exploatare (taiere) nu a fost realizat , avand mai multe cauze ce tin de: lipsa instalatiilor de transport in padure (actuala densitate de 6,7 m la un ha ne situeaza pe ultimele locuri din Europa), dotarea cu utilaje vechi a firmelor specializate, dereglari in activitatea productiva, a unor fenomene climaterice.
- Din acest motiv au ramas neexploatate circa 20 mil.m3 care partial pot constitui o rezerva pentru anii urmatori, in conditiile finalizarii in acest an a legii de modificarea Codului silvic.
- De remarcat si calitatea deosebita a unor sortimente de lemn, recunoscuta de consumatorii autohtoni dar si straini.
- Este cunoscut faptul ca produsele rezultate din prelucrarea molidului sunt preferate ca materiale de constructii pentru locuinte, amenajari interioare si case din lemn.
- De asemenea cheresteaua de fag si de stejar este mult apreciata de producatorii din industria de mobila indiferent de tara.
- Si produsele rezultate din prelucrarea plopului euroamerican sunt solicitate de producatorii de placaj, ambalaje si paleti.
- Sunt solicitari mari pentru unele specii valoroase precum: ciresul, paltinul, frasinul, sorbul, teiul dar din pacate resursele noastre sunt limitate.
- Potrivit prognozelor, padurile noastre pot oferi anual 20 mil.m3 de masa lemnoasa de buna si foarte buna calitate si chiar un plus ce se va obtine din extinderea impadurilor pe terenuri degradate cu specii repede crescatoare, cu ciclul de productie 5-15 ani, necesare pentru producerea de energie termica si electrica.
- **Industria de exploatare si prelucrare a lemnului**
- Ponderea industriei de exploatarea si prelucrare a lemnului in produsul intern brut a fost in anul 2006 de 4,5%, cu o crestere de 7,2% fata de anul precedent si de 7% din industria nationala.
- In structura, situatia se prezinta astfel: mobilier 44%, exploatare si prelucrarea primara a lemnului 31,5%, produse stratificate 12,5%, alte produse 12%.
- Volumul de masa lemnoasa exploatat in anul 2006 a fost de 15,5 mil.m3 , cu un minus de 2,5 mil.m3 fata de cota aprobata.
- In ce priveste productia de cherestea, rezultatele sunt urmatoarele: 4470 mil.m3 total, din care rasinoase 2620 mil.m3 si foioase 1850 mil.m3.
- Cateva referiri la cele doua subramuri industriale de care ne ocupam, respectiv:

2

- **Exploatarea lemnului.**
- Exploatarea lemnului, ca unul din laturile aceluiasi proces de productie forestier, prin modul cum este conceputa si condusa trebuie sa serveasca in mare masura culturii padurilor si, in acelasi timp, ca activitate industriala, are rolul sa recolteze si valorifice superior produsul principal al padurii, lemnul.
- Activitatea de exploatare a lemnului se desfasoara in baza unor acte normative si reglementari silvice destul de stricte, vizand gospodarirea durabila a fondului forestier.
- Firmele ce se ocupa cu aceasta activitate sunt atestate de o comisie nationala ce functioneaza pe langa ASFOR, in baza ordinului ministrului autoritatii publice centrale ce raspunde de silvicultura (MADR), vizand printre altele, doua cerinte esentiale: personal de specialitate cu pregatire medie sau superioara si mijloace de munca adecvate.
- In prezent sunt atestate un numar de 4300 firme, societati ce poseda o capacitate de exploatare de 27,1 mil. mc, avand in dotare 14.138 ferastrae mecanice, 8500 tractoare, 170 funiculare.
- Dintre acestea 70 % au o capacitate de exploatare pana la 5.000 mc anual preponderent fiind cei cu 2.000 mc, 17% intre 5 mii si 10 mii mc, 5% intre 10 mii si 15 mii mc, 4% intre 15 mii si 20 mii mc si numai 4% peste 20 mii mc.
- Cauzele care au condus la acest numar foarte mare de firme cu capacitati mici tin de urmatoarele:
- prevederile regulamentelor de vanzare a masei lemnoase;
- prevederile regulamentelor de atestare a agentilor economici;
- lipsa acuta a mijloacelor financiare pentru dotari si noi investitii;
- favorizarea intereselor RNP in detrimentul agentilor economici cumparatori;
- neadaptare la cerintele economiei de piata a unei parti importante dintre operatorii economici;
- dezinteresul aproapae total a factorilor guvernamentali raspunzatori fata de aceasta activitate etc.
- Tehnologiile folosite sunt cele in trunchiuri lungi si catarge in zona de munte si deal, si sortimente definitive la campie.
- Utilajele folosite pentru principalele procese tehnologice, sunt:
- - la recoltare (taiere) ferastraie mecanice moderne tip Husqvarna, Stihl etc.
- la colectarea lemnului in proportie de peste 95% tractoarele forestiere autohtone (tip TAF) si unele importate, precum si universale echipate cu dispozitive specifice, instalatiile cu cablu intr-un mic procent, iar pentru adunat lemnul la mijloacele de mai sus se folosesc si animalele de munca.
- la incarcatul si manipulatul lemnului, in platformele primare se folosesc incarcatoarele frontale de productie interna, dar si importate.
- pentru transportul lemnului se folosesc autoplatforme sau autotrolii de 14, 16, 20 tone, prevazute cu trolii montate sau macarale si, din ce in ce mai mult se extind autotractoarele dotate cu macarale hidraulice.
- O constatare este aceea ca multe dintre tractoare si mijloace de transport sunt vechi, depasite tehnologic, mai ales cele din dotarea companiilor mici.
- O situatie foarte dificila cu care se confrunta sectorul este distanta mare de colectare a lemnului, de peste 1 km, datorita densitatii mici a instalatiilor de transport in padure (chestiune prioritara pentru gospodarirea rationala a fondului forestier).

3

- Din aceste motive costurile de exploatare se situeaza intre 10 Euro la 18 Euro/m³ , in conditiile cand salariile brute sunt foarte mici, de la 200 Euro-250 Euro pe luna.
- Cerintele pentru dezvoltarea acestui sector vital in vederea punerii in circuitul economic a volumului de lemn prognozat, sunt in principal:
- revizuirea unor norme tehnice destul de restrictive, ce nu permit folosirea extensiva a unor masini multifunctionale, proces in curs de rezolvare in acest an,
- dotarea sectorului cu masini si utilaje performante, inclusiv cele multifunctionale ce necesita fonduri mari de investitii,
- sprijinirea intr-un sistem concurential corect a unor firme puternice, mai ales financiar, in acest context credem ca se pot implica si firme straine cu experienta si care pot sa faca investitii ce vor fi valorificate pe termen lung,
- nu in ultimul rand, elaborarea unui program national de dotare a fondului forestier cu drumuri si alte cai de acces.
- Pentru toate acestea si altele, ASFOR a lansat un proiect numit "**Programul de perspectiva privind dezvoltarea si modernizarea activitatilor de exploatare a masei lemnoase**", ce se afla in dezbateri la ministerele de resort pentru ca in final sa primeasca aprobarea Guvernului.
- Tinand seama de toate acestea si a faptului ca am reusit sa sensibilizam si conducerea MEF dar mai ales a MADR asupra problemelor grave cu care se confrunta agentii economici ce au ca obiect de activitate exploatarea lemnului, supunem spre analiza o serie de propuneri menite sa duca la revigorarea acestui domeniu astfel:
- **Masuri legislative**
  - revederea regulamentului de vanzare a masei lemnoase in ideea incercarii de ccesionare a exploatarii masei lemnoase pe termen lung, pe bazinete prin licitatii pentru intregul fond forestier;
  - exploatarea lemnului sa se execute numai de firme specializate, atestate in acest sens in toate padurile, indiferent de forma de proprietate;
  - privatizarea capacitatii de exploatare si prelucrare primara detinuta de RNP in vederea eliminarii concurentei nelociale;
  - modificarea regulamentului actual de atestare a agentilor economici pentru activitatea de exploatarea lemnului in ideea introducerii de noi tehnologii si utilaje performante;
  - elaborarea unui proiect a „Legii lemnului”, unde printre altele sa existe un organism neutru, care sa monitorizeze relatiile dintre operatorii economici din silvicultura, exploatarea si prelucrarea lemnului, inclusiv stabilirea unei politici a preturilor;
  - repararea tuturor drumurilor calamitate, sau degradate fizic din cauza vechimii si neintretinerii;
  - externalizarea reparatiilor si intretinerii drumurilor forestiere;
  - un program rational aprobat prin lege sau HG de construirea de noi instalatii de transport in fondul forestier.
- **Actiuni economico-financiare**
- interventie la MADR pentru ca la elaborarea normelor metodologice privind progrmul de dezvoltare rurala in perioada 2007-2013, finantat de UE la masura „**Imbunatatirii valorii economice a padurii**” pentru investitiile in exploatarile

4

- forestiere, sa fie acceptati si operatorii economici care au ca obiect de activitate exploatarea padurilor;
- solicitare la MEF si Guvern ca pentru procurarea de utilaje noi sa se acorde facilitati in obtinerea de credite cu dobanzi mici si perioade lungi de rambursare din resursele financiare ale Romaniei;
- atragerea de capital strain prin crearea de noi societati mixte in vederea re tehnologizarii;
- actiuni de colaborare si apoi fuziune a unor firme mici in vederea eficientizarii activitatii lor;
- scutirea impozitului pentru profitul reinvestit in re tehnologizare
- revederea programului de productie a unor utilaje si mijloace de transport in tara prin colaborarea cu firme specializate, performante din cadrul UE.
- Tehnologii pentru valorificarea asa ziselor produse secundare de la exploatarea lemnului, craci, ramasite, lemn subtire, coaja la marginea parchetelor.
- **Actiuni profesionale si promovare**
- Perfectionarea anuala obligatorie a personalului muncitor existent cat si a maistrilor, tehnicienilor si inginerilor;
- Colaborarea cu liceele si facultatile de profil la elaborarea programelor scolare pentru o mai buna pregatire a elevilor si studentilor in activitatea practica;
- Revederea programului privind concursurile pe meserii, in vederea informarii opiniei publice si a atragerii de tineri pentru practicarea lor;
- Initiative de promovare in randul opiniei publice despre activitatea de exploatarea lemnului prin mas-media scrisa si audio-vizuala, seminarii, consfatuiri, buletine informative, reviste etc.
- **Masuri sociale**
- elaborarea unui cadru privind conditiile minimale ce trebuiesc respectate de toate firmele pentru asigurarea cazarii, transportului, alimentatiei, inclusiv salarizarea pentru personalul de executie si de specialitate;
- asigurarea gratuita a echipamentului de lucru si protectie specific fiecarei activitati.
- **Industria de prelucrare primara a lemnului.**
- Potrivit unor date statistice astazi in Romania, sunt peste 7000 de instalatii care prelucreaza bustenii in cherestele, de la cele de mica capacitate in jur de 8-10 m³ pe zi, pana la cele moderne de sute si chiar mii m³ pe zi.
- Capacitatea acestora este folosita numai in procent de 70%, datorita lipsei de materie prima; la nivel de tara ar mai fi necesar aproape 2,0 mil m³ de busteni.
- Aceasta extindere a instalatiilor mici de multe ori neperformante, s-a datorat "ofertei" in special de busteni de rasinoase in urma celor doua calamitati naturale datorita vantului, din anii 1995 in Transilvania si 2000 in Bucovina, a inchiderii unor alte activitati industriale in zone defavorizate, si a lipsei unei legislatii care sa reglementeze utilizarea lor.

5

- De remarcat ca in acest domeniu procesul de restructurare este mai viabil decat la exploatarea lemnului si iata ca au aprut firme puternice ce prelucreaza sute de mii de m3 pe an (una din ele prelucreaza in 2007, 1,0 mil.m3 de bustean), care au capital strain, dar si romanesc.
- Referitor la modernizarea tehnologiilor si echiparea cu masini moderne, se constata o evolutie ascendenta, lucru ce determina ca produsele rezultate sa fie competitive si pe piata europeana, nu numai pe cea din Orientul Mijlociu.
- Cerintele pentru viitor, pentru acest sector primar, furnizor de materie prima pentru industria mobilei, constructiilor si a populatiei in mod direct, sunt:
  - continuarea modernizarii tehnologiilor de fabricatie in vederea cresterii gradului de prelucrare a lemnului in fabricile de cherestea, dar si a imbunatatirii calitatii produselor, a cresterii randamentului si o productivitate sporita,
  - dotarea fabricilor cu instalatii de uscare a cherestelei,
  - tehnologii adecvate pentru reducerea impactului asupra mediului si valorificarea energetica a resturilor de fabricatie.
- **Utilizarea biomasei pentru producerea energiei.**
- Biomasa constituie una din sursele regenerabile de energie cele mai promitatoare atat din punct de vedere al potentialului, cat si din punct de vedere al posibilitatii de utilizare. Romania are un potential energetic ridicat de biomasa, evaluat la 7600 mii tep (tone echivalent petrol) pe an, ceea ce reprezinta 19% din resursele primare, din care numai pentru resurse forestiere 1175 tep din resturi de exploatare si lemn foc si 490 tep resturi din prelucrarea mecanica a lemnului.
- In ce priveste cantitatea de caldura rezultata din valorificarea energetica a biomasei, 54% este prin arderea biomasei forestiere.
- Incercarile de valorificare a acestei resurse sunt timide in prezent, daca ne referim la faptul ca in afara de lemnul de foc folosit in gospodariile taranesti si a deseurilor si rumegusului partial ca agent termic, necesar unor procese tehnologice din fabrici si pentru incalzire.
- Totusi sunt incurajatoare solicitarile unor companii romane dar si straine pentru valorificarea deseurilor si a rumegusului rezultat la fabricile de prelucrare, sub forma de brichete si mai ales pelete.
- Deocamdata sunt in tara noastra numai doua capacitati de producerea peletelor, de cate 25.000 tone anual fiecare.
- Iata un domeniu unde se poate investi atat pentru producerea de energie termica, chiar si electrica si cu impact ecologic, deoarece sunt cantitati mari din aceste produse la fabricile mici, depozitate pe albia raurilor sau in localitati.
- **Industria de exploatare si prelucrare a lemnului si mediul inconjurator.**
- Aceasta industrie este printre cele cu un impact minor asupra mediului ambiant, in conditiile respectarii unor norme minime, ce nu necesita costuri de investitii mari.
- Astfel, exploatarea lemnului executata in conditiile respectarii reglementarilor silvice existente in Romania, destul de exigente, nu este un factor de deteriorare a mediului, ci dimpotriva, ajuta la dezvoltarea si refacerea unei paduri sanatoase , care este considerat unul din factorii de baza a unui mediu ambiant sanatos.
- Nu excludem si faptul ca s-au facut si greseli in anumite zone, prin modul de exercitare a actului de exploatare de catre unii agenti economici, dar cu "ingaduinta si nepasarea" celor ce trebuiau sa vegheze la respectarea regulilor silvice.

6

- Evident ca modernizarea tehnologiilor si mai ales folosirea de masini performante va reduce impactul negativ asupra solului in special, dar si a arboretului, in activitatea de exploatarea lemnului.
- In ce privesc fabricile de cherestea, tamplarie sau producatoare de parchet, se ridica urmatoarele probleme: eliminarea degajarii in atmosfera a rumegusului si prafului de lemn, situatie rezolvata la fabricile noi, dar si la unele vechi, colectarea apelor reziduale si mai ales colectarea si gestionarea deseurilor si rumegusului.
- Pentru aceasta ultima situatie sunt necesare fonduri in vederea valorificarii lor in producerea de agent termic si chiar energie electrica, ce pot fi obtinute de la banci, dar si din cele oferite de programe finantate de UE si de bugetul national al statului.
- **Potentialul pietii lemnului.**
- Cresterea economica din Romania, in anul 2006 de 6,5%, precum si cea a industriei prelucratoare cu 7,2% fata de 2005, cea de prelucrare a lemnului fiind de 7,1%, a stimulat consumul populatiei si investitiile.
- In acest context, evident ca si piata lemnului s-a adaptat cerintelor amintite mai sus.
- Produsele din lemn oferite pietii interne cat si celei externe, depind de resursa de masa lemnoasa pusa la dispozitie ca volum si ca pret.
- Astazi vanzarea masei lemnoase pentru agentii economici se face in baza unor reglementari stabilite de Guvern la propunerea ministerului de resort, in urma consultarii si negocierii cu patronatele si in special ASFOR si ai administratorilor de paduri.
- Prin aceste reglementari pentru padurile proprietate publica a statului, dar si cele de drept privat al statului (paduri comunale, orasenesti), masa lemnoasa se vinde prin licitatie publica pe picior (50%) si pe sortimente (50%) rezultate din exploatare prin prestatii sau in regie proprie.
- Pentru padurile celorlalti detinatori (forme asociative, persoane juridice de drept privat, persoane fizice), nu sunt obligatorii aceste reglementari, dar cei din primele doua categorii le folosesc.
- Urmare a vanzarii produselor de lemn brut prin licitatie sau negociere, se stabilesc preturile de adjudecare, care difera functie de specie, de zona si mai ales de cerere si oferta.
- Informativ putem spune ca la principalele sortimente de lemn brut necesare prelucrarii sau consumului direct, preturile variaza astfel:
- busteni pentru furnire din care:
  - fag intre 150-220 Euro/m³;
  - stejar intre 250-500 Euro/m³
  - plop intre 60-70 Euro/m³
- busteni pentru prelucrare in cherestea din care:
  - rasinoase intre 50-70 Euro/m³;
  - fag intre 50-80 Euro/m³;
  - stejar intre 150-200 Euro/m³;
  - plop intre 40-50 Euro/m³.
- lemn pentru celuloza si hartie din care:
  - rasinoase intre 35-40 Euro/m³;
  - fag intre 25-30 Euro/m³
- lemn pentru foc: intre 30-40 Euro/m³.
- De mentionat tendinta de crestere accentuata a pretului la busteni de rasinoase, datorita cererii foarte mari pe piata interna, dar si externa, a cherestelei pentru constructii, fie ca material

7

- auxiliar sau pentru case din lemn. Aceasta tendinta se va mentine si in anii urmasori determinata si de programul "Roadmap – Lemnul in casa" elaborat de CEI Bois (Confederatia patronala a industriei lemnului din Europa) partener al UE, ce prevede stimularea folosirii lemnului ca material de constructie in detrimentul celor energofage si obtinute prin poluarea mediului inconjurator. Pentru acoperirea nevoilor de busteni de rasinoase ar trebui importate 1,5 mil.m³. In anul 2006 s-au importat 300 mii m³.
- De remarcat ca toate produsele de lemn brut se consuma pe piata interna, exportul fiind nesemnificativ; de exemplu in 2006 s-au exportat 97,5 mii m³ busteni in special pentru furnire, circa 1% din total productie. S-au exportat mici cantitati de lemn de foc si pentru prelucrari industriale.
- In perioada urmatoare, sortimentele de lemn brut necesare industriei pot fi mai mari cu 10-20% in masura in care, pe deoparte se va exploata intregul volum pus la dispozitie (anual nu se taie circa 2,0 mil.m³) si se va mari cota de taiere de la 18,5 mil.m³ la 20,0 mil.m³, potrivit posibilitatii stabilite de amenajamentele silvice.
- Piata lemnului din Romania dar si cea externa va putea absorbi produsele rezultate din prelucrarea sortimentelor de mai sus.
- Referitor la produsele prelucrate, respectiv cherestelele, balanta pe anul 2006 ne arata urmatoarea situatie:
- Cherestea de rasinoase:
  - Productie 2620 mii.m³ Import 7,0 mii m³ Export 1616 mii.m³ Consum intern 923 mii. m³
- Cherestea de foioase:
  - Productie 1850 mii.m³ Import 1,0 mii m³ Export 690 mii.m³ Consum intern 881 mii. m³
- Se constata ca piata interna nu poate absorbi intreaga productie de cherestele, si Romania ramane un exportator, mai ales pe pietele Orientului Mijlociu, la cheresteaua de rasinoase pentru constructii si la cheresteaua de fag pentru industria de mobilier.
- Treptat, treptat, va creste volumul pentru UE, in prezent exportul se realizeaza in Italia, Spania, Germania, Grecia
- Preturile la cherestele variaza pentru principalele specii, functie de sortimente si calitate, astfel:
  - cheresteaua de rasinoase in jur de 120-160 Euro/m³ la piata interna si intre 165-170 Euro/m³ FOB la extern,
  - cheresteaua de fag la intern 150-200 Euro/m³ iar la export de la 170E/m³ → 300E/m³, respectiv pentru subscurte, scurte, lunga si pe clase.

8

- Cherestea de stejar intern între 200-260 Euro/mc, export între 400-500 Euro/mc.
- Pentru restul speciilor, cherestea produsă se consumă pe piața internă, cu excepția celor valoroase ce în mare parte merg la export.
- Pe măsura ce în urma modernizării tehnologiilor și a creșterii capacităților de uscare calitatea va crește, și prețurile de vânzare vor fi mai mari.
- De menționat că industria de prelucrarea lemnului în total, a contribuit la exportul României cu aproape 2,0 miliarde Euro, ceea ce reprezintă aproape 10%, iar pe structură, mobile și alte produse finite realizează 1,2 miliarde, produsele stratificate 250 milioane, restul prelucrarea primară.
- **Factorii de influențare a pieții sunt următorii:**
- Existența în țară a resurselor de materii prime lemnoase, în proporție de 90%;
- Produsele beneficiază de piață în creștere pe plan intern, corelat cu îmbunătățirea prevăzută pentru principalii indici economici ai României;
- Pe piața externă, produsele românești ocupă un segment tradițional și există posibilități certe de extindere, ex.: Federația Rusă și țările foste CSI, țările vecine sau apropiate;
- Este un sector activ pentru crearea de IMM-uri cu costuri de investiții reduse, care utilizează resursele locale și care contribuie la realizarea programelor de dezvoltare rurală sau regională;
- Capacitățile de producție existente pot deveni mai performante prin acțiuni de modernizare și rețehnologizare care vor conduce la realizarea de produse competitive pe piața internațională;
- Acțiunile de certificare a sistemului în cadrul cărora se realizează produsele forestiere pornind de la locul de origine (padurea) până la utilizatorii finali și implementarea sistemului de Asigurare a Calității și a Sistemului de management de Mediu, aflate în plin proces de desfășurare, vor contribui la creșterea calității produselor și a valorii de piață a acestora;
- Existența unor proiecte de investiții pentru protecția mediului și dezvoltare regională;
- Posibilitatea accesării după 2007, a fondurilor structurale și de coeziune.
- În încheiere dorim să mulțumim organizatorilor acestui simpozion –Sinaia 05.12.2007.

Presedinte ASFOR,
Dipl.Ing.Ioan Sbera